

Digitale nieuwsbrief voor kunst, cultuur en onderwijs

Op 17 april jl. was ik samen met wethouder Marga de Goeij op bezoek bij basisschool 'De Hoeksteen' in Honselersdijk. Tijdens hun programma "de Hoeksteen draait door" voeren zij de leerlijnen Kunstkracht 10 uit in de bovenbouw. Het is goed om te zien met welke passie de eigen leerkrachten van De Hoeksteen de lessen dans, theater en muziek verzorgen. Een hele uitdaging voor hen, maar ze halen een geweldige kwaliteit. En dat is wat steeds meer duidelijk wordt bij het invoeren van

Kunstkracht 10: leerkrachten in het basisonderwijs kunnen veel meer dan men wel eens denkt. Niet voor alle kunsteducatie zijn vakdocenten nodig. De school kan met dit programma en onder goede begeleiding de basis van de kunsteducatie zelf leggen. En hierdoor de beschikbare financiën gebruiken voor verdieping en verbreding.

Dit heeft nog een voordeel: doordat de eigen leerkracht de lessen geeft gaat kunst binnen de school veel meer leven. Het wordt echt deel van de schoolcultuur, veel meer dan wanneer het alleen door externe aanbieders wordt verzorgd. Het was schitterend om te zien met hoeveel gezamenlijk plezier de leerkrachten en leerlingen met volle overgave dansten en musiceerden. Want dát brengt kunst ook teweeg: verbinding en verbroedering.

In deze CultuurCourant lichten we onder andere uit hoe basisschool De Kyckert in Wateringen vorm geeft aan cultuureducatie. En we slaan een brug naar wat er vanaf het nieuwe schooljaar binnen Cultuureducatie met Kwaliteit in Westland op stapel staat.

Jeroen Kunstman,
Directeur Westland Cultuurweb

Voor in de agenda!

Nieuwe cursus Intern Cultuurcoördinator!

Vanaf schooljaar 2015-2016 zal Westland Cultuurweb zelf de ICC-cursus gaan geven binnen de kaders van de vernieuwde opzet door het LKCA. De cursusdata zijn: 14 en 28 oktober, 18 november, 2 december, 13 januari (2016), 3 februari en 2 maart.

Aanmelden is al mogelijk. Stuur een berichtje naar wendyvanes@westlandcultuurweb.nl

7 okt. '15: Kunst & School Conferentie '15

Herinnert u zich de Kunst & School Conferentie van vorig jaar nog? Deze dag voor het primair onderwijs en de culturele sector in de gemeente Westland vindt dit jaar plaats op woensdagmiddag 7 oktober. Met onder andere gastspreker Mark Mieras, wetenschapsjournalist gespecialiseerd in cultuureducatie aan kinderen. Meer informatie op pag. 5!

'Cultuureducatie met Kwaliteit in Westland' stimuleert cultuureducatie in het primair onderwijs, de ontwikkeling van doorgaande leerlijnen en de relatie van scholen met hun sociaal-culturele omgeving.

Cultuureducatie met Kwaliteit

Waar staan we nu en wat gaat binnenkort gebeuren!

In 2013 is Westland Cultuurweb gestart met de lokale uitvoering van het landelijke programma Cultuureducatie met Kwaliteit. Inmiddels zijn tientallen leerkrachten getraind, drie volledige leerlijnen ontwikkeld en flink wat kunstenaars ondersteund in het ontwikkelen van lesmateriaal voor de Westlandse basisscholen. Kortom, er is al een hoop gebeurd met betrekking tot de cultuureducatie in het Westlands primair onderwijs: maar liefst 2700 leerlingen worden in het schooljaar 2014-2015 bereikt!

De regeling Cultuureducatie met Kwaliteit loopt t/m december 2016. Het is nog niet duidelijk of en hoe de regeling voortgang krijgt. We hebben dus nog maar één volledig schooljaar voor de boeg, het schooljaar 2015-2016. Daarna hebben we alleen de laatste maanden van 2016 nog. We willen de scholen die aan de slag gaan met cultuureducatie (Kunstkracht 10 of een andere duurzame vorm) graag gedegen ondersteunen door middel van coaching en teamtrainingen. Indien er gekozen wordt om volgend schooljaar nog niet te starten, betekent dit dat we eind 2016 alleen nog een kort en intensief traject kunnen doen. Mocht je gebruik willen maken van alle trainingsmogelijkheden, is nú het moment om aan de slag te gaan met het verduurzamen van cultuureducatie. Voor alle mogelijkheden met betrekking tot ondersteu-

ning verwijzen wij graag naar onze website. Als deze informatie maakt dat je graag (versneld) aan de slag wilt met cultuureducatie komen wij graag langs om samen de mogelijkheden te bekijken. Contact hierover kan worden opgenomen met Ilona Rozenboom via :
irozenboom@westlandcultuurweb.nl

Het afgelopen schooljaar hebben de volgende scholen zich ingezet als pilotschool of ontwikkelschool Kunstkracht 10:

- Andreashof, Kwintsheul
- Bernadetteschool, Naaldwijk
- Eerste Westlandse Montessorischool Monster
- Godfried Bomansschool, 's-Gravenzande
- Herman Broerenschool, Naaldwijk
- De Hoeksteen, Honselersdijk
- De Kyckert, Wateringen
- Pieter van der Plasschool, Wateringen
- PiusX, Wateringen
- Prins Mauritschool, De Lier
- De Willemsschool, Monster
- De Zeester, Monster

Komend schooljaar verwachten we een groei naar maar liefst 30 scholen.

Experttrainingen voor leerkrachten

Vanaf het schooljaar 2015-2016 kunnen leerkrachten zich laten scholen tot expert in een bepaalde kunstdiscipline. Deze scholing is bedoeld voor leerkrachten die bijvoorbeeld een passie voor theater hebben en aan meerdere groepen theaterles geven en/of voor het coachen van collega's op het geven van die kunstdiscipline. In november 2015 starten de experttrainingen op het gebied van theater, muziek en dans. In twee woensdagmiddagen krijg je handvatten aangereikt om een inspirerende theater-, muziek- of dansles te geven in

de klas. De trainingen zullen plaatsvinden op woensdagmiddag 4 en 11 november 2015. Het is de bedoeling dat je als leerkracht voor één discipline kiest, zodat de expertise breed verspreid wordt in de teams.

De trainingen zijn gratis beschikbaar en worden gegeven door Westland Cultuurweb. Later in het schooljaar volgen de experttrainingen voor beeldende kunst, erfgoed en literatuur & filosofie. Opgeven of vragen? Neem contact met ons op via info@westlandcultuurweb.nl.

KUNSTKRACHT10

Doorlopende leerlijnen

De eerste doelstelling van de regeling Cultuureducatie met Kwaliteit in Westland is het ontwikkelen van doorlopende leerlijnen cultuureducatie voor het primair onderwijs. In het Westland hebben we ervoor gekozen om Kunstkracht 10 te ontwikkelen, bestaande uit acht leerlijnen: theater, muziek, dans, beeldende kunst, cultureel erfgoed, literatuur & filosofie, nieuwe media en vakoverstijgend werken met cultuureducatie.

De leerlijnen bestaan uit vijftien lessen per leerjaar. De eerste vijf lessen omvatten een reeks basislessen, die je als leerkracht volledig zelf kunt geven. Vervolgens kun je ervoor kiezen om verder te gaan met de verdiepingsreeks van vijf lessen. Deze lessen kun je gedeeltelijk als leerkracht zelf geven, en gedeeltelijk werk je samen met een kunstvakdocent om de verdieping te borgen. Tot slot zijn er vijf losse workshops die afwisselend door de leerkracht en de kunstvakdocent worden gegeven. Deze workshops zijn ad hoc in te zetten binnen het curriculum, zoals bijvoorbeeld op de vrijdagmiddag voor de kerstvakantie.

In het schooljaar 2013-2014 zijn de leerlijnen theater, muziek en dans ontwikkeld. Deze leerlijnen staan inmiddels volledig online en hebben in het schooljaar 2014-2015 het pilotjaar doorlopen. Met de input van de basisscholen worden de leerlijnen momenteel aangepast. Bovendien worden de nieuwe leerlijnen kunstzinnige oriëntatie van de SLO in de leerlijnen Kunstkracht 10 verwerkt.

In het afgelopen schooljaar zijn ook de leerlijnen erfgoed, beeldende kunst en literatuur & filosofie ontwikkeld. Deze leerlijnen worden momenteel afgerond. In de leerlijnen erfgoed en beeldende kunst zijn de leerlijnen kunstzinnige oriëntatie van de SLO ook meegenomen. Daarnaast is er een thematische koppeling gemaakt met Westland. Begin van het komende schooljaar zullen deze leerlijnen online geplaatst worden, waarna het pilotjaar start.

Volgend schooljaar zullen de laatste twee leerlijnen ontwikkeld worden: nieuwe media en vakoverstijgend werken met cultuureducatie. De leerlijn nieuwe media zal zich richten op het beeldend gebruiken van media zoals foto, video en digitale bewerkingsprogramma's. Bij de leerlijn media ligt het accent op de bovenbouw. De leerlijn vakoverstijgend werken met cultuureducatie gaat over de koppeling tussen cultuureducatie en taal, rekenen en wereldoriëntatie. Per leerjaar worden er vijftien lessen gemaakt: vijf lessen taal, vijf lessen rekenen en vijf lessen wereldoriëntatie, die gekoppeld zijn aan diverse kunstdisciplines.

Vanaf volgend schooljaar zijn er dus zes leerlijnen Kunstkracht 10, waar je als school je eigen leerlijn uit samen kunt stellen. Veel om te proberen dus! Interesse om aan de slag te gaan? Neem contact met ons op via info@westlandcultuurweb.nl

Kunstkraft 10 op basisschool De Kyckert

Sinds 2007 is Mariska den Harder intern cultuurcoördinator (icc'er) op De Kyckert in Wateringen. 'We gebruikten voor cultuureducatie diverse methodes maar het bleef bij 'hapsnap'. Met de lessen van Kunstkraft 10 zien we de doorgaande leerlijn en heldere doelstellingen waar we naar op zoek waren. Van groep 1 tot en met 8 maken de leerlingen de meest prachtige dingen.'

De lessen van Kunstkraft 10 zijn bedoeld voor alle basisscholen in Westland die ermee aan de slag willen. Westland Cultuurweb ontwikkelt basis- en verdiepende lessen voor groep 1 t/m 8 in de disciplines theater, dans, beeldende kunst, erfgoed, literatuur & filosofie en muziek. Ook vakoverstijgende lessen gaan ontwikkeld worden. Dit gebeurt in werkgroepen samengesteld uit vakdocenten uit een betreffende kunstdiscipline en leerkrachten uit het basisonderwijs.

'We combineren onze kennis van zaken'

Mariska den Harder maakt deel uit van de werkgroep die de doorlopende leerlijn beeldende kunst vormgeeft. 'Onze school is een zogenaamde ontwikkelschool voor deze leerlijn. Ik zit in de werkgroep met een kritisch oor. Ik luister naar de hele leuke lessen die de beeldend kunstenaars ontwerpen en bekijk ze vanuit mijn expertise als leerkracht. Wat kan wel bij een bepaalde leeftijd, en wat niet? We combineren onze kennis van zaken: de vakdocent weet waar een les naartoe werkt en vanuit pedagogisch en didactisch oogpunt weet de leerkracht wat passend is voor een kind van een bepaalde leeftijd.'

'Ik laat de kinderen ook hun mening geven'

Op de Kyckert worden als ontwikkelschool de lessen gegeven en getoetst. Mariska en haar collega's draaien nu de basislessen op de eigen groep. Belangrijk voor het polijsten van de lessen is hun feedback. Mariska coördineert dit als icc'er en koppelt terug aan Westland Cultuurweb. Mariska: 'Ook aan de leerlingen vraag ik wat zij

Michael van Baarle en Mariska den Harder

goed en minder goed aan de les vinden en neem die ervaringen ook mee. Ze vinden het leuk! Wat ik goed begrijp want er zit echt een verrassings-effect in de lessen. Zo is er één waarbij we een circus maken van ijzerdraad. Zoiets hebben we nog nooit gedaan.'

Nu investeren maar straks winnen we tijd

'Natuurlijk moeten we als team even wennen aan de nieuwe lessen. Ze vragen wat van de leerkracht, maar daar staat tegenover dat we de lessen heel concreet krijgen aangereikt. Met teamtrainingen en experttrainingen worden de leerkrachten opgeleid. Nu investeren we, maar straks winnen we tijd omdat we vaardiger zijn geworden. En we doen de lessen er niet 'bij' maar 'in plaats van'. Ook niet te vergeten: we hebben een enthousiaste directeur (Michael van Baarle, red.) die ervoor gaat. Als ik zie wat er nu al allemaal loskomt, dan zit het wel goed.'

Plannen voor de komende schooljaren

'In het komende schooljaar starten we met het draaien van circuitlessen in theater, beeldende kunst, muziek en techniek aan groep 3 t/m 5 en aan groep 6 t/m 8. Steeds krijgen de groepen achtereenvolgens vijf weken les in een discipline door een specifieke leerkracht. De jongste kinderen doen nog niet mee, voor hun vinden we de circuitvorm niet geschikt.

In het schooljaar 2016-2017 gaan we werken met de disciplines van erfgoed, literatuur & filosofie en wat er binnen Kunstkraft 10 nog aan lessen

bijkomt. De workshoplessen van Kunstkracht 10 willen we gaan gebruiken voor crea-middagen.'

Een mooi totaalpakket

Draagvlak, je kan er niet genoeg van hebben. In het team maar ook onder ouders. Mariska: 'De 11,27 euro (dit bedrag is verhoogd, red.) die we als school per leerling per jaar ontvangen, gebruiken we om vakdocenten binnen de verdiepende lessen in te kunnen zetten en workshoplessen in te kopen. We hebben een plan opgesteld dat we aan de Ouderraad presenteren om te laten zien wat wij voor ogen hebben met cultuureducatie. Ook in de hoop dat er nog wat budget vrijgemaakt kan worden voor het organiseren van excursies. Om voor de leerlingen tot een mooi totaalpakket te komen!'

Wat biedt Westland Cultuurweb?

Ilona Rozenboom: 'De scholen die als pilot- of ontwikkelschool aan de slag gaan met één of meerdere leerlijnen van Kunstkracht 10 krijgen daarbij ondersteuning. Zo kunnen we langskomen om de mogelijkheden door te spreken, teamtraining geven over cultuureducatie in het algemeen of over het werken met een bepaalde kunstdiscipline, ondersteunen in het formuleren van cultuurbeleid, en vanaf volgend jaar zullen we ook gecentreerd experttrainingen gaan verzorgen. Deze ondersteuning is altijd vraaggericht en op maat. Neem gerust contact op via info@westlandcultuurweb.nl.

Kunst en School Conferentie Woensdag 7 oktober 2015

Op woensdagmiddag 7 oktober organiseert Westland Cultuurweb weer de 'Kunst en School' Conferentie. Op dit moment wordt hard gewerkt aan het programma. Voor het onderwijs zijn er inspirerende en verdiepende workshops in de disciplines theater, beeldende kunst en muziek. Centraal hierbij staat de verbinding van kunst met de overige vakken die op school gegeven worden. De workshops worden naar niveau en vaardigheden van de leerlingen ingericht: voor groep 1-2, groep 3-4 en groep 5 t/m 8.

Voor medewerkers in het culturele veld zijn er twee keuzeworkshops: Cultureel ondernemen door Arjo Klamer en Omgaan met ongewenst gedrag en positieve gedragsbeïnvloeding in de klas.

Daarnaast zijn wij trots op de gastspreker: Mark Mieras, wetenschapsjournalist en natuurkundige, gespecialiseerd in hersenonderzoek. Hij kan zeer bevlogen vertellen over het belang van cultuureducatie, die kinderen mede voorbereidt op hun plek in onze sterk veranderende maatschappij!

Natuurlijk is er tijdens de conferentie ook plek voor uitwisseling tussen onderwijs en cultuur in de vorm van een culturele markt. Maar ook introduceren we dit jaar een gezamenlijke sessie voor onderwijs en cultuur waarin culturele organisaties en zelfstandig aanbieders in een aantal minuten hun aanbod op aantrekkelijke wijze kunnen pitchen. Door te vertellen of te doen!

Zet dus vast in de agenda! Kunst & School Conferentie op woensdag 7 oktober van 13.00 tot 18.30 uur. Nog vóór de zomervakantie ontvangt u de uitnodiging met het definitieve programma, de locatie en informatie over de wijze van aanmelden.

Terugblik op de netwerkbijeenkomst van 27 mei

Op woensdag 27 mei jl. waren 40 vertegenwoordigers van 17 Westlandse culturele organisaties (of zelfstandig kunstenaars) en 15 basisscholen aanwezig in Westlandtheater De Naald. Hier vond de derde netwerkbijeenkomst plaats die we dit keer 'Westland-breed' organiseerden.

'Veel inspiratie opgedaan. Kunstkracht 10 begint ergens op te lijken'

Na een inleiding over de stand van zaken van 'Cultuureducatie met Kwaliteit' over Kunstkracht 10, experttrainingen en de toekomst, volgde beide velden hun eigen programma om daarna af te sluiten met een speeddate-sessie om elkaar beter te leren kennen en een hapje en drankje.

ICC'ers delen kennis en ervaring

Extra aspect van de netwerkbijeenkomst was de specifieke aandacht voor de ontmoeting tussen de leerkrachten die zich in de afgelopen jaren hebben gecertificeerd als intern cultuurcoördinator binnen hun school. Zij konden zich opgeven voor twee van de drie rondetafel-gesprekken over de onderwerpen cultuurbeleid, Kunstkracht 10 en externe aanbieders. Heen en weer werden ontzettend veel voorbeelden en tips uitgewisseld. Mooi om te zien hoe de icc'ers open staan tot het onderling delen van vraag en antwoord om cultuureducatie in hun school een stevige plek te geven.

Workshop Theater -Taal, Rekenen, Topografie

Na de rondetafels gaf Derske Naafs de workshop Theater – Taal, Rekenen, Topografie. In

deze workshop wordt theater ingezet als ondersteuning bij de vakken taal, rekenen en topografie. Elke leerling leert op zijn of haar eigen manier. De één is een beelddenker, de ander is lichamelijk ingesteld en de volgende is muziekslim. Binnen de meeste taal- en rekenmethodes is er met name aandacht voor de verbaal en reken slimme kinderen. In deze workshop konden leerkrachten ervaren op welke wijze je alle leerlingen kunt faciliteren.

Kwaliteitskader voor aanbieders

Voor de vertegenwoordigers van de culturele organisaties en zelfstandig kunstenaars met

'Ik heb het idee dat ons product wordt herkend bij de scholen'

aanbod voor het basisonderwijs was in het programma een workshop opgenomen betreffende een kwaliteitskader voor cultuureducatie. Wat is kwaliteit? Hoe uit kwaliteit zich in je organisatie en aanbod? Hoe overtuig je een school van de kwaliteit die je hebt te bieden?

Uit de schriftelijke evaluatie blijkt dat de netwerkbijeenkomst heel goed is ontvangen, met een gemiddeld cijfer van 8,3. Over het algemeen klonk door dat de rondetafels langer hadden mogen duren. In januari en mei 2016 wordt de netwerkbijeenkomst opnieuw georganiseerd. Tussendoor vormt de Kunst & School Conferentie op 7 oktober a.s. opnieuw een goed moment voor inspiratie, leren en ontmoeten.

Inspiratie

1) Tussentijdse landelijke evaluatie van Cultuureducatie met Kwaliteit

2) Prestatiebox: verhoging van middelen per leerling

3) Kunst & School Conferentie op 7 oktober 2015 met gastspreker Mark Mieras. Hier een voorproefje! Kunsteducatie broodnodig voor het kinderebrein:

4) Cultuureducatie met Kwaliteit. Op deze website vind je allerlei voorbeeldprojecten!

Uitgelicht:

Hebbes Partyschmink biedt workshops grime aan in Kunstkracht 10

Brenda de Brabander van Hebbes Partyschmink heeft workshoplessen in grime ontworpen binnen de leerlijn theater in Kunstkracht 10 voor de groepen 1 t/m 5 van de basisschool. Zij kan als vakkracht worden ingeschakeld om deze lessen te komen geven.

Brenda: 'Uiteraard staat het grimeren in deze lessen centraal. Grime is een belangrijke discipline binnen de theaterwereld. Ik vertel de kinderen wat grimeren is en laat hen er zelf kennis mee maken. Door grime transformeert een acteur in een ander figuur en karakter. In een ouder iemand of in een gemeen type, om maar een paar voorbeelden te geven. Theatergrime is heel specifiek. Omdat het theaterpubliek de acteurs op afstand ziet, wordt de schmink grover en dikker aangezet en werk je onder andere met schaduwvormen. Voor kinderen is het heel boeiend om middels grime meegenomen te worden in de wereld van theater.'

De lessen die Brenda de Brabander geeft zijn toegespitst op de leeftijd van de kinderen. Zo worden de leerlingen van groep 1 en 2 door Brenda zelf geschminkt. Kinderen in groep 3 laat zij een ontwerp bedenken dat zij met de kinderen in de klas uitvoert. Leerlingen van groep 4 en 5 werken in duo's. Ook zij krijgen de opdracht om thuis een ontwerp te maken waarna de kinderen elkaar in groepjes van twee schminken in de klas.

U vindt de workshoplessen van Hebbes Partyschmink op de website van Westland Cultuurweb onder de discipline Theater, workshoplessen groep 1 t/m 5. Bij de omschrijvingen van de lessen staan ook haar contactgegevens.

Colofon

CultuurCourant Westland is een uitgave van Westland Cultuurweb. Deze digitale nieuwsbrief bericht over kunst, cultuur en onderwijs in Westland.

Redactie:

Jeroen Kunstman
Wendy van Es
Ilona Rozenboom
Kate van Elswijk
Derske Naafs

Vormgeving:

Ekwadraat Reclame

Nieuwsbrief

Heeft u deze CultuurCourant doorgestuurd gekregen via een bekende en wilt u de nieuwsbrief standaard ontvangen?

Stuur een berichtje naar info@westlandcultuurweb.nl

Aanmelden kan ook via www.westlandcultuurweb.nl

[westlandcultuurweb.nl](http://www.westlandcultuurweb.nl)

@Cultuurweb

[facebook.com/westlandcultuurweb](https://www.facebook.com/westlandcultuurweb)

website: www.westlandcultuurweb.nl

Uitgelicht:

Cultuureducatie extern aanbod: dans met 'Pippa en de Parachute'

Op zoek naar een leuke en leerzame dansvoorstelling en -workshop voor op school? De Wateringse dansorganisatie Switch biedt speciaal aan basisscholen de voorstelling 'Pippa en de Parachute' aan.

Pippa en de Parachute is een vrolijke en energieke dansvoorstelling die jong en oud meeneemt op een avontuurlijke reis naar een plek hier ver vandaan. Tijdens deze spannende zoektocht overwint Pippa haar angsten en sluit zij nieuwe vriendschappen. Deze 30 minuten durende voorstelling vol humor en actie is geschikt voor kinderen tot en met acht jaar. Verbonden aan de voorstelling bieden de docenten van Switch dansworkshops aan waarbij kinderen in de huid van Pippa kunnen kruipen en de avonturen zelf kunnen beleven. In de 30-45 minuten durende dansworkshops mogen de kinderen zelf in actie komen met de parachute en laat de dansdocent hen de emoties en bewegingskwaliteiten ervaren van Pippa. De kinderen werken samen en er wordt veel improvisatie gebruikt. Hierdoor wordt de fantasie en de verbeeldingskracht van de kinderen volop aangesproken, zodat ze met een complete Pippa danservaring naar huis gaan.

Verhaallijn

Op haar achtste verjaardag krijgt Pippa het allerleukste cadeau. Iets dat ze altijd al wilde hebben.... Een gigantisch stoere en kleurrijke parachute! Ze besluit hem meteen uit te proberen in het park. Pippa vertrekt vrolijk van huis met haar rugzak stevig in de hand. Plotseling wordt ze overvallen door een hevige storm. De wind slingerd haar heen en weer en neemt haar mee naar een plek hier ver vandaan. Hoe loopt deze avontuurlijke zoektocht naar huis af? Zal Pippa ooit nog thuis komen?

Switch, Dance as you Wish
contactpersoon: Lisa van der Hoeven
switchdances@gmail.com

Op de website van Westland Cultuurweb staat nog veel meer extern aanbod cultuureducatie vermeld!